

L $\frac{1}{181}$ m/ē (n^o)

A 2 4.

„Proletariata Biņnas“ biblioteka Nr. 2.

Biņu semju proletareeschi,
savienojatees!

Karsch un proletariats.

Peterpils, 1917. g.

Kreemijas Sozīaldem. Strahdneeku Partijas Peterpils Org.
„Prometeja“ Rajona apghdibā.

Atakā 35 kap.

55-28-106
0309065266

Karsč un proletariats.

Zau trihs gadus weklas wispasaules tautu slaktinsč. No wakareem us rišteem ispleščas ašins migla. Anglijas, Franziņas, Kreewiņas, Italiņas, Japanas, Serbiņas, Belgiņas, Melnskalnes, Rumeniņas un pehdejā laikā ari Seem. Ameriņas Sarweenotās W. waldibas suhta žawus „pawalstneekus“, tā leelgabalu gaku, preti Bahziņas, Austro-Ungariņas, Turziņas un Bulgariņas „pawalstneekem“. Nekad wehl, kamehr pastahw zilweze, pasaule naw redsejuši tahdu miisu kautuwi. „Kulturelā“ Eiropa pahrwehrtausees par weenu ašins plan-tumu, apgaismotu no degošo pilsehtu un šahdsču uguns blahsmas. Leelgabalu lahdimu israttee lauki, us kureem šahd-reiņ auga labiba, peešihduschees zilweku ašinu. Apdšihwotas pilsehtas teel-pahrwehrstas par apdegušču gruwešču un drupu laudsem; šahdsčas un zeemi teel nolihdšinati ar semi, pahr kuru klahņas smazejošči duhmi un lihku smaka. Miljoneem lausču šaudē pajumti; pusbadā, faili — wini eet beš zeri-bas us glahbinu, aplahdami semi šaweem lihkeem: bads un šlimibas, — lihš winu daka. Šaudis itkā prahtu šaudesušči: katru deenu teel ščkeesti miljoni rublu desmittuhštosču zil-weku noslepkawoščanai, katru deenu šagravj to, kas tika zelts un fargats gadušintenos. Kapehž wišs tas tā noteek? Waj teesčam wiš prahtu šaudesušči, un naw ne wainigo, ne ne-wainigo šchini meschonigā karā? . .

1. Kas wainigs ?

Zau šen gatawojās šchis karsč, un sošialdemokratiņa weennehr aishrahdiņa us tuwojošchos katastrofu. Zau šen wišu walštju waldibas weena otrai preesčā aishsteigdamās bruno-jās: buhweja brunu fugus un semuhdens laiwās, lehja mil-

Femus leelgabalus, zehla „neenenemamus“ zeeotfichuus, jauza sem jaweem karogeeem arweenu leelaku daudsjumu „dšihwà materiala“. Dà rihtojàs Franzija, Wahzija, Italtija, Anglija, Kreewija un Zapana — wahrdu fatot, wiſi. Kà laupitaji, gatawodamees uſ leelu laupifchanas darbu, daſchadu walſtju wal dibas trina naſchus, zeredamas uſ bagatu laupijumu. Re-paliſa pafak žitàm ari kreewu wal dibu. Wina ſahka ſchkeest taiſni ahrprahta ſumas preekſch brunofchanàs. Speesdama peh-dejo kapeitku no ſemneeka un ſtrahdneeka, dodama no iſſpee-ſteem miljardeem tikai graſchus preekſch ſkolam, wina neſchehſt loja naudu preekſch diwàm lectam. Žihnai pret ſtrahdneeku ſchkiru, zeeumeem, ſlepenpoliziju — no weenas puſes un kara gatawoſchanai, brunufugu buhweſchanai, leelgabalu lee-ſchanai — no otras. Dà lihdsjàs wahzu, frantſchu, angļu un ziteem militarifmeem attihſtijàs un noſtiprinajàs muhſu p a ſ c h u m a h j à s k r e e w u m i l i t a r i ſ m s, braſcho generatu un admiratu kundſibas kulaks, kuri, kà ſi-nams, patronas neſchehlo un kureem neſen wehl atpafak bij peeteekofchi ſlinſchu, ja wjadieja apſchaut galwenos eenaid-neekus: paſchus ſtrahdneekus. Kadehl tad brunojàs ſchis wal dibas, kà intrefes tika ſchkeestas ſchis milſu ſumas? Ne tautas labà, protams. Weenmehr un wiſur ſtrahdneeziba ir bijuſi pret wineem: atſkaiſtot jaunus nodofkus, žita neka ſtrahd-neeziba no brunofchanàs neredſeja. S c h o b r u n o f c h a n o s w i ſ u r p r a ſ i j a b a n k e e r i, r u h p n e e k i u n m u i ſ c h n e e k i, wahrdu fatot, buiſchua-ſija un muifchneeziba, waldoſchàs ſchkiras, kuras wjās walſtis, ſahlot no „brihwàs“ Anglijas un beidsot ar kahdreif zariſko, tagad kapitaliſtu wal dito Kreewiju tura walſts waru jawàs ſtipràs eerahweju rokàs. Šhim ſchkiram brunofchanàs bij loti un loti wjadſiga. Kapitalam bij ſchauri ſehdet jawàs mah-jàs, jawà walſti. Tapehž daſchadu walſtju kapitaliſti wiſpirms ſakrita wirju wahjeem, neaiſſargateem meſchoneem ſiltàs ſemès, waj, kà to mehdi teikt, wini ſahka peekopt k o l o n i a l = p o l i t i k u. Naw negehlibu un nekreetnibu, kuru nepee-kautu ſew ſchee „diſchiltige“ un „žiwiliſetee“ eiropeeſchi pret ſcheem nelaimigeem wehrgeem. Afins upes lija taħlu ahrpus Eiropas robescham, bet uſ dšihwi aprakto nelaimigo kauleem tika želta Eiropas banku laupitaju lablahjiba, kuri meſchonu ſweedrus un aſinis weikli pahrwehrtu ſſanojchà ſeltà.

Kolonijas wjadſigas kapitaliſteem tapehž, kà winas pa-augſtina winu pekru, paleelina eenahfumus. Deeſcham. P i r m l a h r t, koloniju noſihme preekſch kapitaliſteem pa-ſtahw eeſch tam, kà uſ tureeni war par labu ženu aiſpluhdi-nat prezes. Pee ſewis dſimtenè naw kur gruhjt leelo dau-

dsumu istrahdato pretšchu. Strahdneefem naudas maf, lai wišas winas nopiktu, bet strahdneeki attihstītās semēs fastahda eedšihwotaju wairakumu. Kreewijā lihdsās strahdneezibai badojās ari semureki, Ja pahrdoitu winēm prezes par pawišam semu zemu — kapitalistu pelnas teesa milšigi kristus. Tapehž kapitalisti iswed ņawas prezes uš ņwešchām semem un kolonijām. Kolonijās war reisem islaišt no rokām ari pehdejo „brahki“ par labu zemu, un tahdejadi aptihrit eedšintos, tā patihšas. Tā tad, pretšchu iswešchana ir pirmāis, kapehž kapitalisti tā teežas pehž kolonijām. D t r k a h r t, kolonijās ir neišmekāms awots neapstrahdatu materialu: kofwiņas, kautšchuka (gumijas), daščadu augu un dšihwoneku weelu, un reisem ari kalnrühpnēzibas produktu: dšells, kapara, ogļu u. z. awots. T r e j c h k a h r t, kolonijās burschuašijai ir isdemigi eeguldit ņawus kapitalus: eetaišt fabrikas, leelas muiščas, dibinat bankas, buhwet dšellszekus, kalnraktuwes. Neattihstītās semēs pelna weenmehr augstākā, nekā attihstītās; te ir, no ka eedšihwotees. Z e t u r t k a h r t, tur dabujams lehtaks darba spēhšs. Eiropas strahdneeks usstahda ņinamas prašbas, wiņsch nekauj ņewi pahrā nekāunigi apšpeest un ismantot; wiņam ir ņawas organizāzijas, ar kurām kapitalisteem wajaga zihnitees. Zita leeta — pusmeschonis. Wīnu weegli pahrwehšt par mergu, wīna mugura weenmehr aplahta ašņainām rehtam, wīna waidus un ischēslabas neweens nedšird: pahtaga, rewolwers, rihtste isst no wīna, zik wajadsigs, darba spēhla. Lai weetejos padaritu nekaitigus ari nahkotnē, par to ruhpejas jau tagad, apdširdot un apdullinot wīnus reibinoscheem dšchreeneem un krištigo spredikeem, kuri mahža peedot ņawem eenaidneekem. Tā ispreeda „ziwilisatori“, nesdami meschoneem bibeli, schuaba pudeli, šifiliju un eerotšchus. Naw brihnumis tapehž, ka wiša eiropēschu un amerikānu kapitalistu banda metās pirmā kahrtā uš „swabadam“ neaišsargatam semem un ņahka winas laupit pa labi un kreisi. Sewišchti meschonigi rihtojās ishis ziwilisetas walstis pehdejā laikā. Ihsā laikā katrs no ischeem reebigi riijigeem leelajeem laupitajeem, kuri godajas ņewi par „leelwalstīm“, stipri ween „noapaļoja“ ņawas robeschas. Sahlot no pagahjušchās gadušintena 70-teem gadeem A n g l i j a ņalaupija ņew daudš jaunu ņemju, neskatotees uš to, ka ari lihds tam wiša Anglijas wehštūre ir — nepahrtrauktu meschonību wehštūre. Wišēem wehl atminā ašņaināis angļu-buhru karšch, kurā angli nospeeda diwas mafas brihwas republikas. Angļu burschuašijai gribejās wišadā ņinā dabut ņawās rokās bagatās dimanta un selta raktuwes. Bes buhru republikām Anglija

Zagrahba milsu jemes gabalus Austrumu, Wafaru un
 Zentrālā Afrikā, to skaitā ari Ēģipti. Australijā un Ašijā
 angli ari bagatigi eedfihwojās. Paščā pehdejā laikā,
 Anglijas valdiba kopā ar kreewu zaru wisnefaunigatā kahrtā
 apspeeda jauno mostošos Persiju. F r a n t ſ c h u kapitalisti
 ari nesnauda. Tajā pašchā laikā, t. i. paškot ar 70. gadeem,
 Franzija ar wišu ſawu jaunlaiku cerotſchu ſpehku klupa
 wirſū meſchoneem. Jau pagahjuſchā gaduſimtena beigās
 Franzijas koloniju apmehri ſneedſas pahri 4 miljoneem kw.
 Kilometru (kilometrs apm. werſte); ziteem wahrdeem, lihdi
 diwdefinitā gaduſimtena ſahtumam franzuſchi bij paſpehjuſchi
 ſalaupit jemes gabalu platibu, kura gandrihſ 20 reiš pah-
 ſneedſa pehz apmehra paſchu Franziju! Wehlaſ par zitām
 ſehrās pee laupišchanas W a h z i j a, kura attihſtija ſawu
 darbibu, galwenā kahrtā, Afrilā; pehz tam wina apſaga
 Āinu, bet pehdejā laikā gatawojās. uſ miſſigu laupišchanas
 darbu Ēiropas un Ašijas Turzijā. Kas atteezas uſ K r e e-
 w i j u, tad ari wina nebuht naw til newainiga. Tikai
 burſchuafijas kalpi iſtehlo leetu tā, itkā Kreewija buhtu
 ſehdejuſi meerigi, un peepeschi, pawiſam negaiditi wina uſ-
 bruktā. Pateſibā Kreewijas burſchuafija kopā ar zarīſko
 patwaldibu jau ſen nodarbojas ar wiſrupjako, wiſbarba-
 riſkako maſo tautu ſchmaugſchanu. Nerunaſim par Poliju un
 Somiju, kur eekarotās tautas ilgi waideja ſem meluſimt-
 neezijā aſinainā zara waldbibas ſloga. Nerunaſim par ne-
 gechligeem ebreju pogromeem, par maſkreewu apſpeeſchanu,
 par wišu to neleetigo „zittauteeſchu“ wajaſchanu, ar to no-
 darbojās zars un meluſimtneezijkee muuſchneeki. Tas bija
 preekſch rewoluzijas; tomehr ari tagad meluſimtneeki wiſeem
 pehſkeem wehl biſta tautu uſ pogromeem un wineem kuſe-
 dama peekriht kontrewoluzionarā burſchuafija. Naw wehl
 aiſmirſta neſenā Bejarabijas ſagliſkā „peeweenofchana“,
 aſinainā „Kaukaſa eekarofchana“, nitnā ſartu apſpeeſchana
 un „nomeerinaſchana“ Widus Ašijā, kad kareiwijkee krona
 kalpi medija weetejos eedfihwotajus, tā paipalas; tahtlaſ,
 gahjeens uſ Āinu, kad „ziwilifetās“ waldbibas lopeji kapaja un
 dedſinaja neaſſargatos Āinas ſemkopjus; beidsot, katrs at-
 minas ari Japanu karu, kad badiga kapitaliſtu banda
 metās uſ Tahſajeem Auſtrumeem, bet dabuja pehreenu no
 Japanas, kurai paſchāi nebij nekas preti nograhbt taukaku ku-
 moſu. Tomehr, tahda pat politiſka teel turpinata lihdi ſchāi
 deenai. Tahda pat ſcho patwaldibas ſalaſchamu politiſka teel
 peekopta ari Persijā. Waronigā rewoluzionarā zihnā Persijas
 tauta mehginaja noſweeſt abſolutiſma, Persijas patwaldnee-
 zijkā zara-ſchacha juhgu. Un katru reiš kreewu „patwaldneeka“

kafaku pulki zeeschal fashnaudsa zilpu ap kaku mostoschal perseeschu tautai. Par frantschu bankeeru naudu ar angku kara spehka palihdijibu palkawneeki Sachowi schnaudsa Persijas brihwibu. Bet kreemu „atjwabinataji“ neaprobeshojas tikai ar to. Wini jen jau raka kapu Turzijas patstahwibai, lai, eenemot Konstantinopoli, nodroschinatu few kundsiibu pahrijuhras zekeem. Tad tikai buhtu brihwiba kapitalistu bandai! Mostiprinotees Konstantinopole, sagrahdjot Dardanekus, wina drihsumâ nospeestu wisas Balkanu tautinas — bulgarus, serbus, turkus un zitus — gluschi tapat, kâ wina aplaupija un apsaga lopâ ar zarifko bandu, — somus un mastreewus, pokus un ebrejus, atnemot wineem gandrih wiſas pilsonu teesibas. Kâ redsams, ari Kreewijas patwaldiba eenehma goda weetu lihdsâs zitâm rasbaineezistâm wal dibam. Un scho goda weetu negrib atstah tagadeja pagaidwaldiba, neskatotees us demokratijas nepahreprotamo usstahschanos par meeru. Wina, kâ kapitalistu — naudas maipu wal dibam, grib turpinat to paschu asinaino politiku, kahdu peekopa zarifka patwaldiba, neattahpjotees ne par naga melnunu no saweem eekaroschanas un laupischanas zenteeneem.

Luh tagad, kad wisas „leelwalstis“ ir salaupijuschas few neaptweramu daudsumu semju un bagatibu, noschnauguschas gandrih wiſas wahjatas tautibas, wairs naw atlizees brihwu semju ko laupit. *E a g a d w i n â m j a d o m â p a r t o*, kâ aplaupit weenai otru, kâ peefawinatees iweschu mantu. Wahzija gluh us Angliju, Franziju un Kreewiju, Kreewija us Wahziju, Austriju un Turziju, Anglija — us wahju kolonijam, Japana grib atnemt Wahziji to, ko Wahzija agrak atnehmuſi Kinai u. t. t. Wiſi usmanas, lai nevalaistu garam isdewigu brihdi. Un, luh, wiſi schee noruhditee laupitaji peekopj aistuliju politiku weens pret otru, isoschnâ, kur kautkas stahw „nepeeseets“, isdara, kur wajadsigs, uspirkschanas, kur wajadsigs, neapstahjas ari slegkawibas preeschâ, bet pee fewis „dsimtenê“ buhwê brunu fugus pehz brunu fugeem, zeetofschnus pehz zeetofschneem, lai, ismantojot labwehligu momentu, mestos wirju jen kahrotam kumosam. Wajadsjeja tikai aizdegtees austreeschu-serbu sribdam, lai iszeltos wispasaules ugunsgrchks. Aklam tavehz domat, ka wiſa kara zehlonis ir Austrijas usbrukšana Serbijai, waj Austrijas „tronamantineeka“ noschawschana no serbeem. Tas bij tikai ahrejais eemesls, pehdejais pileens uhdens traufâ. Zhtais kara eemesls naw sche. Wiſch ir taja apstahli, ka burschuasistkas un burschuasiski-muischneeziſtkas wal dibas wisas walstis gatawoja karu, ka winas meda laupitaju politiku sawu selta maipu interesês, ka winas apfinigi, kâ ka-

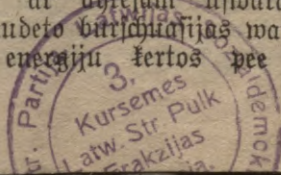
pitalistu intereschu preefschtahwes un aifstahmetajas, zentās aplaupit weena otru, atwillt weena otrai labafos tumofus. Kara zehlonis ir wifu leelwalstju waldibu laupitaju politikā. Luhk, kur metlejami ihstee wainigee pee pasaulēs slaktina! Luhk, ko waja faupt pee atbildibas! Luhk, kuru labā proletariats lej fawas afinis!

2. Kā burschuafija krahpi strahdneekus.

Burschuafiskās un burschuafiski-muischneeziskās waldibas zihnās par burschuafijas un muischneeku interesem. Katrs strahdneeks uf fawas ahdas ir jutis, tā par wīnu ruhpejas un gahdā wina waldiba. To ferwischli faprot un jin freewu strahdneeks, kursch pee wezās zariskās patwaldibas weenmehr bija gataws fanemt brihwu dsihwolki — zeetumā — krona usfuru — nagailu un swīnu, no krona brihwibileti — fad dsina pa etapu. Domehr, fad usfahhts karjch, wests tas teel ar strahdneeku rotam. „Kungi pluhzās — semneekem matu kuschli lehta“, jafa malkreewu paruna. Burschuafija, walsts fainneeki karo fawu intereschu labā, bet kaujās raida semneekus un strahdneekus, kurus bes ta wehl peespeesch maffat nodoklus, lai buhtu eespehjamis pafuhhtit jaunus flinschu un leetgabalu krahjumus. Ar wīnu rikhojas, wīnu komandē — generāli no muischneekem, eerehdni, tā tad atkal ta pati burschuafija un muischneeziba. Strahdneekam ir lemts buht titai par leetgabalu gatu. Lai strahdneeki wehl mums lastanus if oglem, mums pascheem ir isdewigali afsagt tautu tepat „aifmugurē“ — tā teiz fchee kungi, fanemdami milsu peknas par krona pafuhhtijumeem, dsihwolku ihrem, eedfihwodamees uf dsihwes dahrdiibas rehkina, wahrdu fakot pahrehkinot, plehschot un mahnot tautu pa labi un pa kreisi. Bet lai tauta karalankā teescham duhschigi zihnitos, jagahdā par to, lai wina domatu, fa zihnās par fawu leetu. *D a p e h z w i f u s e m j u b u r s c h u a f i j a p e e l e e k w i f a s p u h l e s*, lai pee krahptu, *a p m u l k o t u*, demoralisetu fawas w a l s t s p r o l e t a r i a t u, raididama wīnu preti zitas walsts proletariata m. Wīsi lihdsli teel laisti darbā. Pats parastakais — luhk kahds. Waldiba zaur saweem agenteem issludina, fa wina bijusi loti meermihliga un nebuht newehljuees afinsifleschanas, titai eenaidneeki, luhk, rikhojas pahraf nekreetni. „Wehs, — weenā balfi kara fahfumā gaudās

wiſas waldibas, — wiſeem ſpehkeem zentamees, lai nenonahktu lihds karam, bet wiltigais eenaidneeks uſbruka mums, un tagad, ar ſtipru zeribu uſ deewa palihgu, mums jaaiſtahw ir dſimtene no eenaidneeka eelaufchanas, no ahreja eenaidneeka waras darbeem un draudoſchā werdſibas juhgā". Dā illura waldiba zentās iſtehlot ſewi par ſawas tautas jargengelī, kuram bruht wirju niknais eenaidneeks. Dā paſinoja manifeſtos Wilhelms, tā paſinoja Nikolajs Afinais, tā paſinoja frantschu presidents un belgeeſchu Karalis. Pa-teeſibā, wiſi ſchee nodeweji un noſeedsneeti koti labi ſinaja, ka wini dſen „ſawas“ tautas uſ zilweku kautuwi tapehž, lai winu ſemju kapitaliſti (un tāpat wini paſchi) waretu peebahſt beesafus naudas mafus. Wini koti labi ſinaja, ka pakalpīgā, par naudu nopehrkama preſe tuhlt iſplatis pa wiſam malam winu melīgās runas. Repadewigos jau laikā noſchmandſa. Un, luhk, ſahkās meſchonū deža. Katrā ſemē ſahkū blaut wiſas mehles patriotiſkee kleeđſeji. Wajať attihſtitee ſtrahdneeki un ſemneeki, neredſedami neweenas godigas, nenopirkias awiſes, nedſirdedami nekā zita, ka tilai patriotiſko fraſchu trohſni un ſchwadſonu, klaufidamees tilai patriotu negehligos melos, maſpamaſam notruſinajās. Un tā ſirgs, uſmudinats no ſwahrguku ſkanam, trauzas winſch zihnā par ſawu nahwigalo eenaidneeku intreſem, ſawā naimumā domadams, ka aiſtahw patš ſewi. Bet waldibas ſalaſchinas klee-
peni ſmejas, redſedami, zik weikli iſdewees apmuktot ſtrahdneekus, ſcho — tā wini ſauz ſtrahdneekus — rupjo puhli. Paſklatatees uſ freewu preſi, ne jau nu uſ kautlahdu meluſimneeziſko, bet kaut uſ to paſchu — liberalo. Luhk, kadetu profefors Riſeweters awiſe „Ruſk. Weed.“ no weenas puſes gaudo par wahzi uſbruktumu, bet no otras kleeđſ — „atdodat mums Konſtantinopoli, zitadi meeru newaram ſlehgt!“ Zeb nemſim iſbijuſchos popu G. Petrowu, kurſch eekſch „Ruſk. Slowo“ rakſta wiſadas burlaku paſakas par wahzeeſcheem, bet tajā pat laikā ſauz, ka Wahziju wajaġot ſadalit t. i. pa-teeſibā paruhpetees par freewu tirgotaju, ſabrikantu un bankeeru naudas maiſu peepildſchānu. Un wiſi tā. Tautas kleeđſ: Mums uſbrukuſchi! Wiſfargajatees! Bet paſchi ſen jau gatawojās uſ laupſchānu un wehl tagad, kad walſts jau nobſihta lihds galejam poſtam, taiſa un gudro plahnus, kā ſaſaġt wairal. Wehl apſchmauz ſtrahdneekus ſekofchā ſahrtā (un eewehrojeet, ka to paſchu dara wiſas waldibas un wiſu ſemju burſchuafija). „Mehs — wini ſtahſta ſtrahdneekem, — aiſtahwam brihwibu, kulturu, progresu u. t. t. pret muhſu eenaidneeka barbariſmu“. Wikums Otrais rihdija „ſawus“ ſtrahdneekus pret „freewu barbāreem“, Nikolajs Afinais

atkol otradi — rihdija pret „teutoneem un hunneem“ u. t. t. Tagadejās pagaidu valdības generāli ņaka, ka wahzu strahdneeki ejot roku rokā ar ņawu valdību un weenigā atbilde uņ wahzu ņaldata brahkoņčanās mehginajumeem uņ frontes no kreemu ņaldata puņes ejot lode. Wiņi wini, protams, nekawinigi melo, ņoti labi ņinādami, ka pehz pahris gadeem waj pat wehl aņtraņ, ja ween tas buhs wajadņigs, wini kleegs pawiņam ko zitu. Tā kreemu-japanu kara laikā kreemu patrioti japanus lamaja uņ welna parauņšanu, bet tagad wimu preeņņā uņ to preeņņajigako noņem zepuri. Tagad japani „muņņu ņabcedrotee“. Tagad tas ir iņdewīgi. Tagad ņhee „taifnibas zihnitaji“ labpraht atwehl uņstahdit no Japanias puņes ņinai ultimatumu, kureņ daudi nekawinigais, kā Austrijas ultimatumis Serbijai. Kats apņinigs strahdneekis jautās ņawai valdibai, kapehz wina tad neatņwabina wiņpirms ņawas tautas? Leekas, ta buhtu pawiņam weegla leeta. Un tomehr neweena no valdibām pee ta naw kehruņees. Gaņņā zarikā patwaldiba, traipita walņts labako pilņonu aņinin, valdiba, kas turejās tikai ar karatawu un ņehtiku palihdņibu — waj wareja pat domat, ka wina ees kautko atņwabinat. Wina ņhnaudņa wiņņas walņts tautas: ņonus, armenus, ebrejus, tatarus, maņkreemus, pokus, — wiņi bija wergu ņahwofņti. Wina to darija tiimehr, kamehr tautas paņņas neņazehlās un ņewi neatņwabinjaja. Un tomehr, mehs ņinam, ka Nikolaja valdiba kara pirmā poņmā, kad wehl bij iņdewiba muņkot, tika pahrtaiņta no welna par engeli! Ta tika iņtehlota par neņin ņahdu atņwabinataju, neņkatotees uņ to, ka nepagahja deena, kad wina nebuhtu minuņi ar naglotu ņahbaku paņņas tautu teeņibas un brikwibu. Un naw jaaiņmirņt, ka winas weetā nahluņe pagaidwaldiba, kā burņhuawijias preeņņņstahwe, lolo tos paņņus mehrius atteezibā uņ karu, ko Nikolaja banda. Naw jaaiņmirņt, ka wina wehl aiņween ir to paņņu kapitaņistu valdiba, kuru zenteemus gribeja peepildit Nikolajs zaur tagadejo karu. Ne par walti pagaidwaldiba weenmehr un wiņur zensņas eekaidrot, ka kara jautajumā naw nekās groņņees un ka „mehs“ wediņhot karu lihds galigai uņwarai ņaņņanā ar lihgumeem, kurus ņehdņis Nikolajs ņinaināis ar Anglijas un Franzijas burņhuawijiskām valdibām. Ne par kulturu un ziwilifaziju gahdā ņhi banda, bet il ņtundas ņhnaudņ beņ miteņņanās tautas zensņanos pehz gaiņmas un brikwibas. Wina! weenas ruhpes, weens mehriis: ņalaupit wairak ņweņhu ņemju, ar aņreņam uņwaram noņtiprinatu walņts eekņheene apdraudeto burņhuawijias waru, lai ar jaunu dubultotu, treņņahrteju ewerajju kertos pee parastā tautas

apspēššanas darba. Ar uswaram par „ahrejeem eenaidnee-
keem” Nikolajs Afinainais gribeja guht leelaku spēku, leelaku
waru, lai us tautas asinu upem un lihku kaudsem dibi-
natu sawu labklahjibu un mantigo šķirni waldibu. Dee,
luhk, ir ihstee eemešli, kapehž gahjušchi nahwē simteem tuhš-
stošču, miljoneem freemu strahdneeku un semneeku!

Tapehž: Rost mahnus! Rost šcho neleecšchu=laupitaju
baru!

3. Kā waldibas ruhpejas par sawām tautam kara laikā.

Muhst asins upes, strahdneeki kauj weens otru kapita-
listu pekņas dehk. Waldibas usmudina winus šchai darbā,
wijas awises daschadās melodijās dšeed par „tautas waro-
neem”, kureem pat ne jehgas naw par to, ka winus kauj
kā lopus. Tautas zihņas par saweem waldneekem. Ka-
reiwjeem par godu atskan dšeesmas, tabaku fabrikanti taira
kastites ar patriotiškem sīhmejumeem, tirgotaji un fabrikanti
zits par zitu zenščas „palihdset kareiwjeem”, t. i., janemt
kreetnus pasuhijunnus (ar intendanturu nahkt dariščanās,
kā finans, ir koti ijdewigi). Bet waj teeščam teel kautkas
darits preekšč paščas t a u t a s, waj teeščam t a u t a
top brihwaka? Ne, un simtrei nē! Weenmehr un
wisur karšč ir nowedis pee waldibas waras
nostiprinaščanās un wehl leelakas tautu ap-
špēščanas, ja ween tauta nenem ar rewoluziju sawu
listeni sawās rokās. Anglijā, šchai agrak til brihwā semē,
tagad walda nifna zensura. Agrak Anglija bija brihwa no
wispahrejas kara klausības — tagad ta ir eewešta. Wuitu
nodokki nespeeda strahdneekus — tagad ari tee ir eewešti.
Senak tifa zeenita personas un apšinas brihwiba — tagad us
katra šoka polizistu špaidi. Dekruschu nemščanā — „brihw-
prahtigos” ar tairnibu un netairnibu peešpēšč eestahtees kara
deeneštā: nahk palihgā apreškini fabrikās, — no walšts teešchi
pabalstita to zilweku rihdiščana, kas atteizas stahtees „Ma-
wenās armijas” rindās un wisur wisnekaunigākā krahp-
ščana. Mobilijeta ruhpeežiba usbrušk šreiku brihwiba. Re-
reti noteek fratišchanas sozialištisko awišču redakzijās. Ag-
rakā ne no kā neerobeschotā teešiba iswehletees jēw dšihwes
weetu, waj pahrzeltēes us zitu, ari aprobeschota: muhju angku
beedrus nelaida us konferenzi Zimmerwaldē, kurp šabrauzā
daschadu semju strahdneeku preekščstahwi, lai apšpreestos, kā
west zihnu pret karu, zihnu ar burschuasijas laupišchanas
darbeem. Par patiku freemu zaram tifa šagrauta freemu so-

zialistiskās organizācijas, konfiskēta literatūra. Totees pilna brieħwiba teek dota šlepenpolizijas gluhneem. *F r a n z i j ā* wehl kaunak. Tur wahrda pilnā nosihmē wijs waid sem polizijas un zenjuras špaida. Starp eewainoteem lašaretēs teek westa wišimalkakā propaganda. Waldiba, kuras šastahwā, tāpat kā Belgijā un Anglijā, eceet dašchi strahdneeku leetas nodeweji, šchnauds katru strahdneeku kustiabas parahdišchanos uš eelas, totees kauj pilnu waku šabrikanteem un tirgoneem, kuri tagad grahbj pašafainas peknas. Godigee šozialisti, kas palikušchi uštizigi internacionalei, teek wajati ihsti pa wezai kreemu modei: ar žetumu (tā peem., tika arešteta uš internacionales š e e w e e š ch u konferenzi delegetā b. Simono), šapulšchu aišleegšchanu, rewoluzionaro laikraštu konfiskēšchanu. Un pat tiktahl no-gahja, ka waldiba a p š ch a h w a daščus kreemu brieħwprah-figos un wehl wairakus noteesaja uš ilggadigu katorgu par to, ka tee eedroščinajas eebilst pret meščonibam un šwehreštibam, kas notikuščas wiņu pulkā. Melaimigee domaja, ka wiņi aištahw republiku un brieħwibu, bet wiņi šanehma šwina lodi. Burschuasijas šulaini Franzišā nebildā neweena protesta wahrdina, kreemu liberalee „ašwabinataji“ ari nodewigi par to noklušaja. Bet šchis notikums leek družin padomat katram, kurušch wehl tiz, ka waldibu kurušch war buht ašwabinaščanas kurušch! Wahzišā mušsu labatos beedrus šehdina žetumos. Šeeweetes un wišreeshchi, wezi un jauni, tee, kas šauza un šauz wehl tagad u š z i h n u a r e e n a i d n e e k u p a š ch u š e m ē peepilda žetumus, tā pee mums žarišma laikā. Klara Žetina, Roša Luksenburg — wiņu pulkā. Šobens un duhre pahw wiņu walda. Ja agrak waldiba neušdroščinajas šertees pee „kreemu lihdšekšeeem“, tad tagad žita leeta. Bež wehtrai-nam eelu demonstracijam Berliņē parahdišas „prišas“, kas uš mata lihdšigs šlawenam generala Šrolowa „prišam“: par „pretimtureščanos polizijai“ — nahwes šods, waj 20 gadus katorgā.

Bet tomehr wišus, leekas, pahršpehja *R i k o l a j a* 2. waldiba. Neweena waišti naw tif nekaunigu blehdibu un kroma ašpagsčanas, tahda strahdneeku un mašo tautu šchnaugšchana, tā kas bija žariškā Kreewijā. Kara pirmā pošmā kreemu karaspehškam išdewās eenemt Galiziju. Kahdu atminu aštahja šchee kreemu ašwabinataji? Luht kašdu. Šadšina turp urad-niškus, špeegus, polizistus un popus — šcho rišigo kompaniju, kas tuhlin šehras pee šawa „ihsto kreemu kaušču“ darba. Šbreju pogromi, laupišchanas, pehrišchana un kara ešketuzijas, daudšu štolu, awišču, šchurnalu aišklapeščhana, nešehkliģi šodi par nepašlaušibu. Šas wišs tika darits, lai ašwabinatū Galiziju no Auštrijas „šloga“! Žil leelom melim gan newajaga

buht lai apdseedatu šho kreemu patwaldibas atswabinašchanas lomū! Un tomehr wišas awišes, wiš šurnali (strahdneeku preš waldiba nošchaudsa), tee pašči, las tagad apgrejufišči kaščokus un tapušči republikani, — deen no deenas pauda šhos nekreetnos mešus, Tahlat — behglu miljoni — poli, ebreji, latweešči. Puše behrnu (un ari daudš peeaugišcho) mira no bada un aukstuma, tisa un koleera. War domat, un daudši tā domā ka wiš wini behga no wahžu eebrukuma. Pateesibā wīnus ar waru išdina kreemu wīnus. Plans bija gudrs: poli agrak dšihwoja weenkopus wīnus, un weenmehre išrahdija pretešribu kreemu patwaldibai. „Kara wīnus“ wīnus ištaišija pa wīnu Kreewiju, šakaldija wīnu špehtus. Bet kas ar ebrejeem netila darīts! Truhkst wahrdu, lai aprakstītu breesmas, ko ižecta šči tauta. Wīnus nepateesī apmeloja špeegoščanā un — labra un labra bes gala! Džina tos iš dšintam weetam, meta tos zētumos, tīk zīk telpās pretim nehma. Waidi pildija gaisū wišā aptahrtnē, kur mušū kara preešchneežiba apstrahdaja „zittanteeschus“. Tas pats Kaukajā, wišas malās. Un paščā eelšcheenē, „Kreewijas fridi?“ Waj kahds ir dširdejis, ka karšč darba tautai atnesis atweeglinajumu. Taini otradi. Šchaurniga dšihwes dahrdžiba špeesč wīnus. Naw eepeljams dšihwot. Bet tirgotaji un fabrikanti krahja un wehl tagad krahj labatās dirw un trihškarhteju peknu! Biznešamigalā špekulazija waldija un wehl tagad waldā wīnos stuhros. Ženas želas pašalainā aštrumā. Peknas aug ne deenam, bet štundam. Un wīnu maškā tauta, strahdneeki. Ir mobiliseta ruhpneežiba, peemehrota armijas wajadšibam. Strahdneekus pee tam špeeda un špeesč ari tagad strahdat deemu un nakti preešč armijas apgahdšchanas, bes apštahjas strahdā žeeweetes un behrni! Rungeem wehl maš, ja strahdneeks uš frontes lej šawas ašinis wīnu deht, wīneem wajaga, lai atpatatpalitufšchee atdotu pehdejos špehtus brahlu aplattešchanai kapitalistu peknas kahres deht. Zīk tahlu nogahja wežā patwaldiba, rahda Mjasojedowa, Šuchomkinowa un zitu špeegu leetas, kuri pat stahweja šlepenpozīzijas preešchgalā. Ar weenu roku šuhtija špeegus un poližisus pret strahdneekem un ar otu — šneebjās pehž „politufščas“ no wahžu šchtaba. Kara teesjas, strahdneeku apšchaušchana, atklahta laupišchana — wiš tas rahdija ka tahlat wairs newar eet. Bija jagahščas Nikolaja ašinainam tronim. Un tronis trita.

Nas grošijees kara jautajumā ?

Pagaidu waldiba, šagrahbuš waras groščus šawas rošas, uebuht neatteizas no patwaldibas kara politikas. Taini

otradi. Wiſus ſpehkuſus wina peelika, lai neiſbeigtos aſnainais zilweku ſlaktinſch, lai nerimtu liht zilweku aſnis wiſa garaja frontes linija. Ta palika uſtiziga wezam loſungam: „Karu lihds galigai uſwarai, lihds Wahzijas galigai ſakaufchanai.“ Wina zereja, ta K r e e w i j a s rewoluzionara armija, ſarkano karogu wadita, bruks wirſu wahzu armijai, ahtri to ſakaus un tad, pahr ſchās pajchas rewoluzionaras armijas lihku ſakneem, wina, burſchuajiſija, panems to, pehz ta ta ſen ſahro — Konſtantinopoli, Armeniju un zitus gahr-dumus, ſas ſen jau ſairina muhſu birſchas wilku apetiti. Burſchuajiſija aiſmirsuſi, ſa ſarkanee karogi naw laupitaju — banditu karogi. Wini neaizina wiſ brahli pret brahli, ſtrahd-neeku pret ſtrahdneeku, bet wiſus apſpeejtos, iſſuhktos un wajatos pret apſpeedejeem, pret wiſu tagadejo apſpeejšanas un iſſuhktšanas ſiſtemu — kapitaliſmu. „Wiaſa neiſbewiba“, bet ta tomehr winus neapſtahdinaja. Neſtatotees uſ to, ſa walſti walda galigs poſts un bads, neſtatotees uſ to, ſa Kreenija, ſchini maiſes ſeme, wairs maiſes naw to ehſt, ſa truhkt wajadſigo weelu un materialu preeſch ruhpneezibas un draud galejs bankrots wiſai walſts ſaimneezibai, burſchuajiſija wiſeem ſpehteem, wiſeem lihdslekeem kaweja meera ſaſneegſchanu. Wina bij ta, ſas zaur jauw atklahti nekaunigo uſſtahſchanos par karu, par laupiſšanas politiſkas turpinajšanu pretim wiſas demokratiſjas gribai, prowozeja ſadurſmes uſ Peterpils eelam 19.—21. aprili. Burſchuajiſjas gribu pildija pagaidwaldiba Mikukowa un kompanijas perſona. Tikpat uſtizigi kalpoja burſchuajiſjai un karam ari koalizijas miniſtrija. Wahrdi beeſchi ween nahza itka rewoluzionari, bet ſaktiſkais ſtahwolkis palika wezais — Kreenijas burſchuajiſija un ofiziala waldiba karu atbalſtija wiſeem ſpehteem. 6 ſozialiſti wina neſpehja lozit 10 miniſtru kapitaliſtu gribu. Miniſtri „ſozialiſti“ pahriwehrtas par burſchuju rotas puuſcheem, par tautas „apmeerinatajeem“. Wini ſawam „rewoluzionaram“ runam, ſawam laſtigalu mehlem zenschās eemidinat tautas ehſtgribu. Bet zil ilgi? Jauna pagaidwaldiba palika uſtiziga rajſaineezikeem Nikolaja Aſnaina lihgumeem ar Anglijas Franziſjas kapitaliſteem, organiſeja jaunu uſbrukumu, jaunu zilweku ſlaktinu. Kara miniſtrs Kerenſkis apbrauka fronti un zentās ſaduhſehinat armiju. Un taja briedi kad tautas pazeetiba ſahla ſuſt, kad ſahlas pirmee turpmatās rewoluzijas uſleefſmolumi, ſa pee mums ta ari Wakar-Giropa, ſehi pate „puſſozialiſtiſka“ pagaidwaldiba uſ „ſabeedroto“ laupitaju mahjeenu uſſahla jaunu ſlaktinu muhſu frontē, atjaunoja atkal rewoluzijas aptureto „laupiſšanas karu“, diſina atkal darba tautu pret brahkeem otra puſē. Karſch turpinas un burſchuajiſju lihgmō.

Kur išeja?

Kur išeja no šchi burwju rinka? Strahdneekem skaidrs, ka šchis karsch naw winu karsch. Ne strahdneeku aissardsi-bas noluhkos winšch teel wests, bet gan winu apjpeefschana as labad. Wini newar us to skatitees kà us wišas tautas lectu.

Šchis karsch preekšč wišas pasaules proletariata ir werdsibas karsch. Tapehž winu zihna pret karu, — zihna pret waldibam, kuras šcho karu ushahkuschas. Katras walšts proletariatam pirmais un swarigatais us dewums: zihna ar šawu kapitalistiško waldibu wispirms! Nekahdas palihdsibas, nekahdus atbalstus blehscheem waldneekem, scheem tautu szeptawam! Zihna bej šcheklastibas, zihna lihds galam! Naw zitas išejas preekšč strahdneeku schkiras, kà kara peeteiškana šawam waldibam. Pirmais šcho zihnu ushahka un winas pirmo pošmu isweda Kreewijas proletariats. Atteišchanàs no šchis zihnas par strahdneeku schkiras atswabinaschanu, tilai tapehž, lai aissahwetu šawu waldibu, šawu apšpedežu, šawu burschuajiju, kura to išubž, buhtu šawas schkiras nodewiba. Šchi atteišchanàs no schkiru zihnas nošimetu — pahwehřstees par noscheklojamu wergu, kursch godbijigi skubpsta rihsstes, ar kuram to per. Kreewu strahdneeks wairak ka jeb kursch žits, redseja kara reaažionaro raksturu. Winšch bija radis netizet waldibas un kapitalistu šolijumeem. Tapehž winšch, nekatoees us meschonigeem špaideem, us kasarnas rešchimu wišà walsti, katorgu, išubtišchamu, kara teesam, kara stahwolkeem u. t. t. pirmais ushahka zihnu. Šchawmigà dšihwes dahrdšiba, bads, pošts — wišs tas, ko dewis kreewu tautai karsch — eerahwa wišu Kreewijas tautu, eerahwa armiju rewoluzionarà zihnà. Tapehž til ahtri krita šchandarmu lošchmetejeem nostiprinatais zarisma zeetofnis. Tapehž til weenprahšigi Kreewijas armija un tauta, kà weens wihrs, nostahjàs sem starptautiškà meera un tautu brahlibas karoga. Bet ne tilai Kreewija ween. Kreewijas rewoluzija jatriginajusi wišas W. Eiropas kapitalistiškàs pasaules pamatus. Wina usmodinajusi to W. Eiropas proletariata daku, kura wehl lihds pehdejam břihdim, lai ari ne pilnigi ustizejàs un pakahwàs us šawam kapitalistu waldibam. Kreewija ir dewusi eerofinajumu rewoluzionarai kusti-bai wišà pasaulè. Streiki, protesti, demonstrazijas, bada dumpji nemeeri wišàs walšts nepahprotami rahda, kà wežàs kapitališkà pasaules pamati grihkojas. Berlinè, Londonà, Parišè un žitàs leelàs pilsehtàs wahras nemeers un mutukodams schaujas gaišà plashu streiku un demonstraziju weidà. — „Mairi un meeru!“ — Draud karà ismozitàs tautas šawam,

waldibam. Un waldibas par atbildi suhta preti karaspēkū, arestē sošaldemokratus, noteesā uš katorgu, pat nahwi... Strahdā wišeem lihdsēkēem, kahbi ir šho warmahku rokās. Gluschi, tā Kreewijā pirms rewoluzijas. Tas wišs nepahrprotami rahdā, ka atmahšas juunda naw tablu. Raršch isbeigsees — winam setos rewoluzija. Pasaultes kara beigās buhs wispasaules rewoluzijas šahkums. Wiljonu leelas armijas greesis šawus šchitikus pret apipeedeju zeetofschneem, lai šagrautu winu gribu. Kapitalistiskā laikmeta „deewi“ kritis no šaweem kareem un ašins isleeschanas. Ta buhs sozialistiskās rewoluzijas šahkums, kuru šludina rewoluzionarā sošaldemokratija.

Pasaules bagatibas awotus nepahrwaldis wis wairs „ifredsetee“, bet wini buhs wišas šabeedribas ihpachums. Ne kapitāls, bet darbs waldis pasaulē.

Lai tuwinatu šho brihdi, lai gatawotu zeku wispasaules rewoluzijai, lai atraisitu rewoluzionaros spēkus wišās semēs, Kreewijas rewoluzionaram proletariatam japeeseek wiši spēhi, lai pahrsweestu rewoluzijas leesmas pahri robešcham, pahri tranšcheam, grahwjeem, pahri dšelonu drahschu šchogeem. Kreewijas proletariatam pirmam jafneeds rokas Wafar-Eiropas proletariatam un jaazina tas uš zihnu. Walšts warai janonahš paščas demokratijas, paščas tautas rokās. Šaatšakas no katras eekaroschanas un laupischanas politikas, jaatšakas no Nikolaja Afinaina noslehgteem lihgumeem un jafarauj wišas šaites, kas wehl aprobescho tautas waru un isleeto to kapitāla intereseš. Kreewijas nabadsigakām šchīram jadara wišs, lai glahbtu walsti no galeja šabrukuma un isbeigtu wisdrihšakā laikā neschehligo zilweku šlaktinu. Wīwai jaatšakas no katras islihgšchanas politikas, ar kapitalisteem, no katras laiposchanas un nenoteiktibas. Ne kopydarbiba koalizijas ministrijā ar biršchas wilkeem, ne „šchīru harmonija“ muhs tuwina meeram, bet gan šchīru zihna, neatlaidīgā zihna pret to šchīru, kuras labā jau trihs gadus beš apštahschanās pluhst strahdneeku ašinis wišās frontēs, zihna pret to šchīru, kura bij wainiga pee pasaules kara iszelschšanās, kura strahdneeku šchīrai aij muguras organiseja nezilweziģo šlaktinu, zihna pret — burschuasiju. Šikai uswara par šho šchīru mums spēhji dot un dos drošču meeru.

Meers — zihnā pret isuhzejeem!

Meers — zihnā pret waldneeku kapitālu un muischneekēem, ka Kreewijā, tā Wahzijā, Franzijā un Austraizijā, Anglijā un Turzijā! Meers — rewoluzijas uswarā!

Raršch karam un pasaules waldneekēem — leesehšchēem!

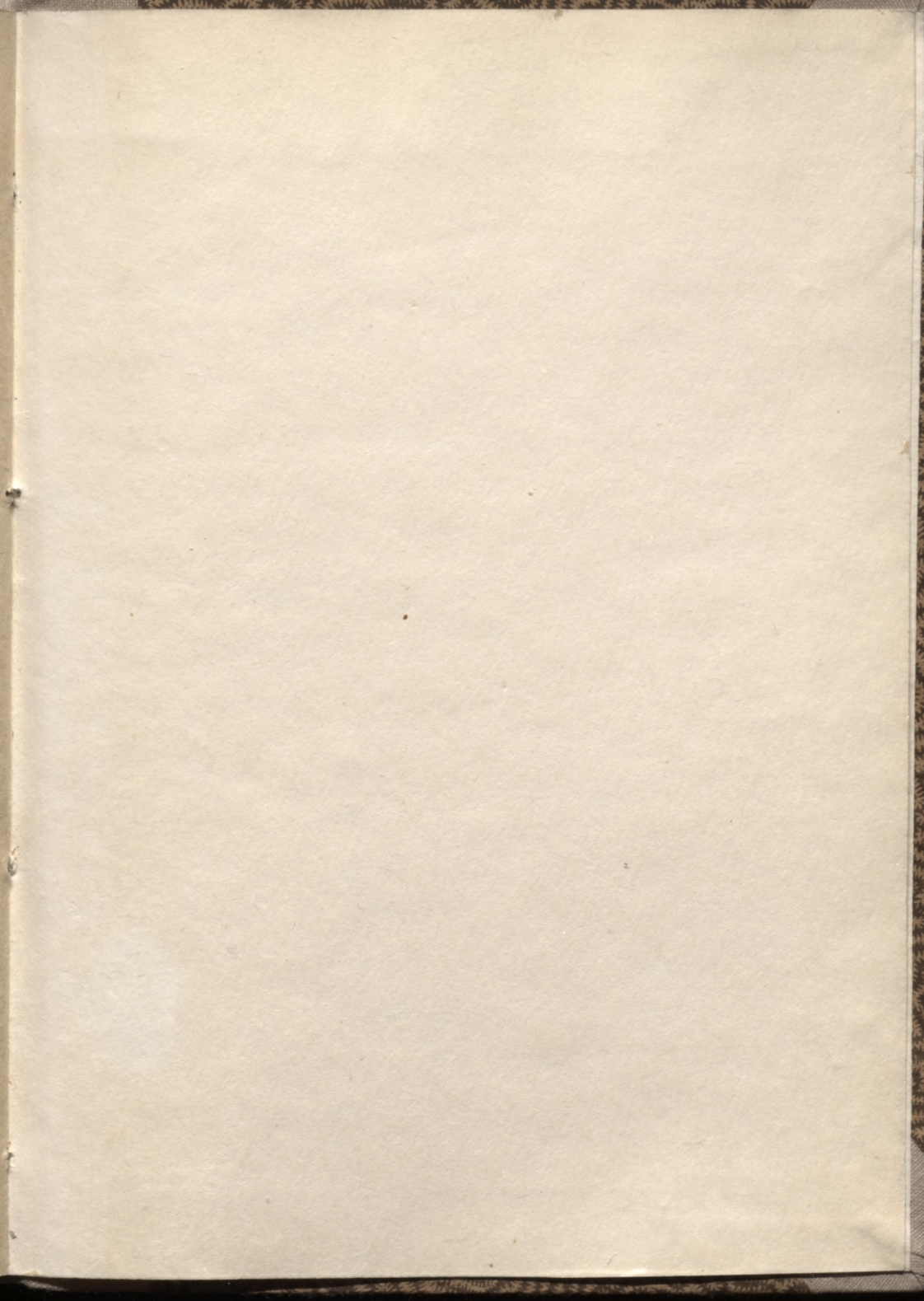
Meers wišās semēs! Lai dšihwo tautu brahliba!

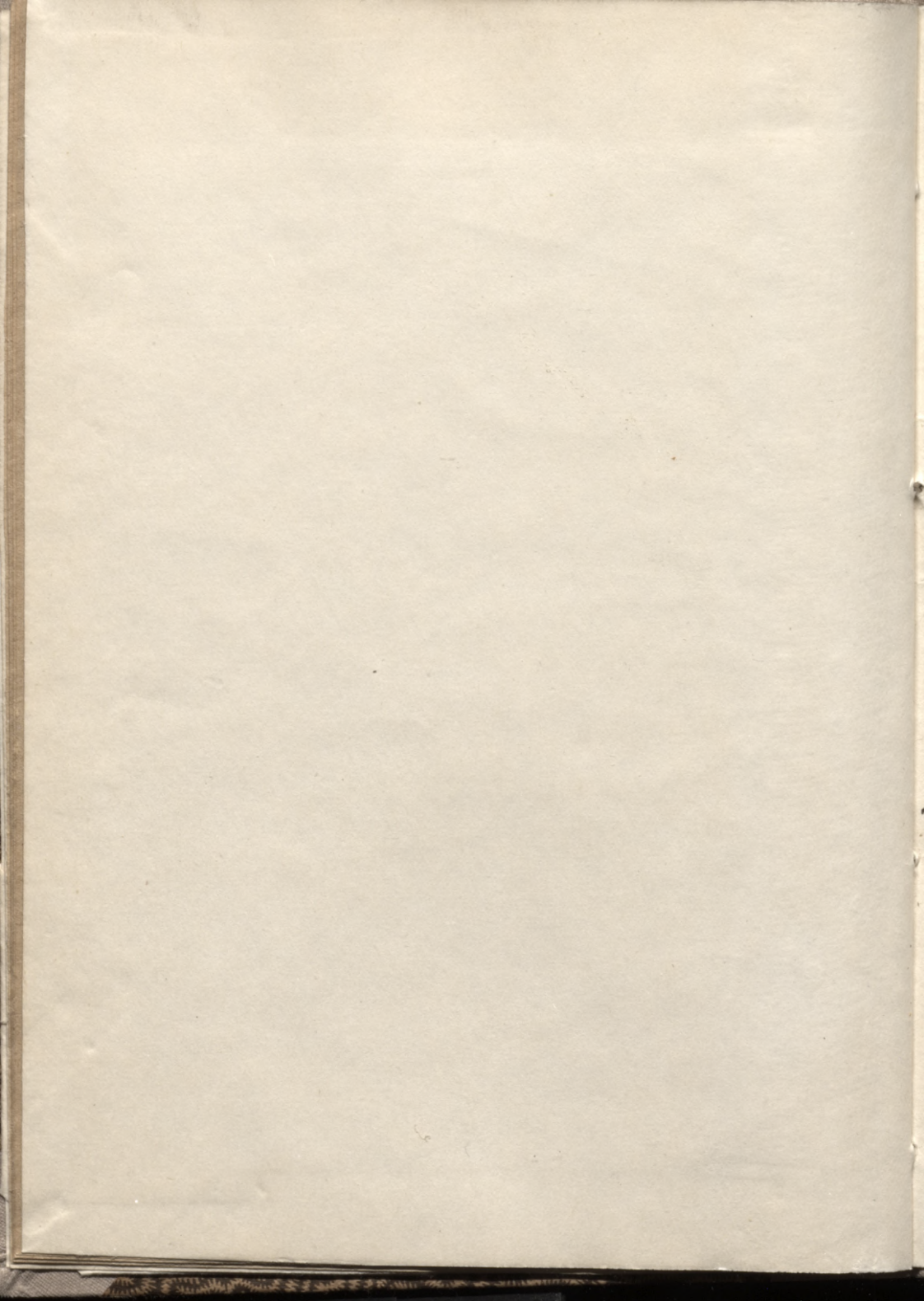
Lai dšihwo starptautiskā strahdneeku weenprahtiba zihnā par sozialismu! Lai dšihwo sozialisms!

[10]

Drukats „Komerc” drukatavā
Столярный пр. № 9.

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309065266